

PREVAJANJE IN MIGRACIJE / TRANSLATION AND MIGRATION – TRANS

2017

Na Univerzi v Mariboru je od 1. 7. do 13. 7. 2017 potekala peta tradicionalna mednarodna prevodoslovna poletna akademija TRANS, ki vsako leto obravnava aktualna vprašanja medkulturnega sporazumevanja in prevajanja ter tolmačenja kot konstruktivnega načina komuniciranja v globalni in pluralni družbi. Osrednja tema 5. mednarodne znanstvene prevodoslovne poletne akademije TRANS 2017 – Prevajanje in migracije – so bila aktualna migracijska dogajanja v zadnjem obdobju, ki v ospredje postavljajo potrebo po spremembi neenakosti v družbi na podlagi kulturno-jezikovnih asimetrij in vzpostavljanje pogojev za enakopravni dialog posameznikov ali skupin ljudi v evropskem prostoru. Udeleženci prevodoslovne poletne akademije so v svojih razpravah analizirali pomen evropskih civilizacijskih vrednot ter prevajanja in tolmačenja kot sporazumevalnega komunikacijskega mostu med domačim in tujim, med migranti, priseljenci in azilanti.

Prevodoslovno poletno akademijo TRANS 2017 je organiziral Oddelek za prevodoslovje Filozofske fakultete Univerze v Mariboru v sodelovanju z Oddelkom za prevajalstvo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Generalnim direktoratom za prevajanje pri Evropskem parlamentu, programom CEEPUS, Uradom Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Avstrijskim kulturnim forumom.

Na svečani otvoritvi poletne akademije TRANS 2017, ki je potekala v veliki dvorani na Rektoratu Univerze v Mariboru, so spregovorili rektor Univerze v Mariboru red. prof. dr. Igor Tičar, minister na Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, Elisabeth Sorantin, generalna sekretarka CEEPUS programa na Dunaju, Ksenija Korenjak Kramar, vodja slovenske delegacije v parlamentarni skupščini Sveta Evrope in številni drugi. Poletne akademije se je udeležilo 35 študentov iz 12 držav in 17 univerz ter priznani predavatelji s področja prevodoslovja, jezikoslovja in medkulturne komunikacije, ki so v svojih razpravah opozorili na pomen ustrezne migracijske in jezikovne politike v povezavi z vprašanjem družbenih vrednot, kot so solidarnost, tolerantnost, inkluzivnost in večkulturnost v globalnem svetovnem prostoru. Koncept poletne akademije TRANS 2017 odpira več vidikov obravnave prevajanja in tolmačenja, hkrati pa opozarja tudi na vedno aktualna temeljna vprašanja medkulturnega sporazumevanja. Znanstveno vsebino poletne akademije celostno zaokrožajo teoretično-metodološke razprave, ki prinašajo splošno veljavna prevodoslovna in jezikoslovna spoznanja.

Poletna akademija je poseben poudarek posvetila tudi slovenski kulturi in tečaju slovenščine za začetnike, beseda pa je tekla o slovensko-kanadskem jezikovnem, zgodovinskem in kulturnem stiku. Razprave, ki so se dotaknile aktualnih vprašanj, povezanih z dojemanjem migracijskih dogajanj v azilnem postopku, strokovni komunikaciji, množičnih medijih, družbenih omrežjih in prevodni literaturi, so poskušale osvetliti migracijsko problematiko v luči prevajanja in tolmačenja kot konstruktivnega medkulturnega dialoga.

Strokovni program so spremljale ekskurzije v Ljubljano, Portorož, Piran in na Ptuj ter prevajalske in terminološke delavnice Generalnega direktorata za prevajanje pri Evropskem parlamentu, kar je še dodatno popestrilo in obogatilo prevodoslovni diskurz. Izpostaviti je potrebno sodelovanje z Avstrijskim kulturnim forumom in prijaznim sprejemom avstrijske veleposlanice v Sloveniji, mag. Sigrid Berka.

Oddelek za prevodoslovje že peto leto uspešno vodi in koordinira mednarodno CEEPUS mrežo TRANS (TRANScultural Communication and TRANSlation – Medkulturno sporazumevanje in prevajanje ter tolmačenje), ki jo je z osmimi partnerskimi univerzami (Innsbruck, Poznanj, Reka, Beograd, Nitra, Sofija, Skopje in Češke Budějovice) vzpostavil v študijskem letu 2012/2013. Danes mreža združuje in povezuje 19 univerz iz srednje- in južnoevropskega univerzitetnega prostora, posveča se temam, kot so npr. ozaveščanje pomena prevajanja in tolmačenja v jugovzhodni regiji in dobrososedska komunikacija v luči enakopravne in tolerantne večjezične evropske politike. Namen mreže je omogočanje in spodbujanje mobilnosti študentov in profesorjev v medkulturnem okolju, s pomočjo katerega naj bi se državljani učinkoviteje soočali z izzivi komunikacije v kulturno raznoliki evropski družbi. Jezikovna politika Evropske unije predvideva večjezičnega govornika, ki se znajde v večkulturnem evropskem prostoru, obenem pa je sposoben ohraniti lastno kulturno istovetnost. V zadnjem obdobju smo bili predvsem v jugovzhodni Evropi soočeni z množičnimi migracijami, ki so povzročila krizo in posledično družbeno-demografske spremembe, predvsem pa so spodbudila številne politične, sociološke in jezikoslovno-prevodoslovne razprave. Na področju prevodoslovja opazamo vedno večje zanimanje za raziskovanje prevajanja in tolmačenja za skupnost, saj vključenost tujejezičnih državljanov predstavlja eno izmed primarnih nalog sleherne članice Evropske unije.

Osrednja plenarna govornica poletne akademije TRANS je bila prof. dr. Mira Kadrić-Scheiber z Univerze na Dunaju, ki je v uvodnem plenarnem predavanju kot izvedenka in sodna tolmačka za begunce in migrante na dunajskem sodišču spregovorila o izzivih tolmačenja za migrante. Gostja poletne akademije TRANS je bila tudi danska prevodoslovka nemškega rodu prof. dr. Gyde Hansen, predavateljica na Copenhagen Business School, ki je udeležencem poletne akademije predstavila skandinavski pogled na prevajanje in tolmačenje za prosluce azila. Udeležence poletne akademije so s svojimi znanstvenimi razmisleki nagovorili: red. prof. dr. Annette Đurović z Univerze v Beogradu, red. prof. dr. Maria Grozeva z Nove bolgarske univerze v Sofiji, red. prof. dr. Sanja Seljan z Univerze v Zagrebu, red. prof. dr. Ada Gruntar Jermol in red. prof. dr. Mojca Schlamberger Brezar z Univerze v Ljubljani, red. prof. dr. Nada Šabec, red. prof. dr. Mihaela Koletnik, izr. prof. dr. Alja Lipavc Oštir, izr. prof. dr. Alenka Valh Lopert, izr. prof. ddr. Natalia Kaloh Vid z Univerze v Mariboru, izr. prof. dr. Alenka Kocbek s Primorske univerze in Valter Mavrič, generalni direktor prevajalskega urada pri Evropskem parlamentu ter številni drugi prevodoslovci.

Prevodoslovje postaja zanimivo interdisciplinarno raziskovalno področje, saj je prevajanje in tolmačenje v postopkih, kjer nastopajo tujci, npr. pri azilnem postopku, policijskih zaslišanjih in obravnavi kaznivih dejanj, v javni upravi ter na področju zdravstvene oskrbe, nujno potrebno. Ta povečan interes za medkulturno posredovanje je gotovo posledica dejstva, da se v zadnjih letih številne države, ki prej niso imele izkušenj z migranti, soočajo z vedno številnejšo migracijo, ki povzroča določene družbene probleme in zahteva ustrezno migracijsko politiko

ter dodatno izobraževanje za tolmače manj znanih jezikov, kot so npr. farsi, dari, fula, wolof, kurdščina, azerbajdžanščina, turkmenščina in drugi.

Projekt TRANS in letošnja 5. mednarodna znanstvena prevodoslovna poletna akademija opozarjata na pomen prevajalske in tolmaške stroke v luči migracijske politike, ki glede na hitre družbenopolitične spremembe nujno potrebuje redefinicijo svojega poslanstva. Prevajalci in tolmači so predvsem strokovnjaki in izvedenci za večjezično posredovanje v vlogi medkulturnega posrednika, katerih poklic še vedno ni reguliran in ki nimajo ustreznega družbenega statusa.

Letošnja poletna akademija TRANS 2017 na Univerzi v Mariboru je predstavila zanimiv in pester nabor teoretičnih in praktičnih prevodoslovno-jezikoslovnih vsebin v povezavi z aktualno migracijsko problematiko in evropsko integracijsko politiko, ki temelji na jezikovnem in kulturnem pluralizmu, udeležencem pa je omogočila pridobitev certifikata s tremi kreditnimi točkami.

Vlasta Kučič

Vodja mreže in predsednica organizacijskega odbora TRANS 2017

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru

vlasta.kucis@um.si

